

Обраћање Доналда Хејза, Првог замјеника Високог представника, пред Народном скупштином Републике Српске

Дозволите ми да вам одмах на почетку пренесем извињење Високог представника што није био у могућности да вам се данас обрати.

Замолио ме да ја умјесто њега дођем и да вам се обратим у његово име, као и да вас увјерим да ће своје обећање испунити и да ће вам се првом приликом лично обратити.

Моје обраћање ће бити кратко, како бисмо могли што више времена оставити за питања у вези са темама према вашем избору.

Партнерство са грађанима

Ми у ОХР-у се надамо да ово представља почетак константног дијалога, и то не само са вама, него и преко вас, и са грађанима Републике Српске, грађанима због којих смо сви ми овдје, у њиховој функцији.

Јер, у ствари, управо зато и постоји овај дом. Не да би се спроводила политичка власт, или стицала политичка предност. Она постоји да би се промовисали интереси људи изван ње, који, као и сви људи генерално, теже ка бољем животу – бољој будућности.

А та будућност, као што су предсједници БиХ, Југославије и Хрватске јасно ставили на знање прошле седмице, јесте демократска будућност и европска будућност. Алтернативе нема. Другог правца нема.

Али неће бити лако до ње доћи.

То подразумијева реформу наших структура и наших пракси.

То значи успостављање владавине права, отварање привредних могућности и модернизацију власти.

А прије свега то подразумијева да ће се људи саслушати, да ће се саслушати њихови проблеми и њихови захтјеви.

Ако су нам намјере у вези с тим озбиљне – ако грађане стављамо на прво мјесто – онда морамо почети обуздавати емоције и сви морамо схватити да смо сви ми – општине, ентитети, држава и међународна заједница – у функцији грађана и да радимо на рјешавању њихових приоритета. Ако на то тако гледамо, изазов пред нама постаје јасан.

Као што је Високи представник рекао оног дана када је стигао у БиХ, прије два мјесеца, “или ћемо скупа успјети, или ћемо скупа пропасти. То ћу преформулисати “ако ви успијете, ова ће земља успјети.” То је тако једноставно.

Партнерство са државом

Али заједнички успјех подразумијева заједнички рад у новом духу отворености и повјерења. Прије свега, ово се треба односити на различите нивое власти у Босни и Херцеговини. А посебно између Републике Српске и државе БиХ.

Морамо промијенити ментални склоп који сваки покушај изградње државе БиХ види као покушај да се минира Република Српска. То је мит који је изронио из сумње и има коријене у скривеним намјерама. То је мит којег бисмо се требали ослободити да бисмо себи учинили добро. Једноставно постоје неке ствари које се морају урадити на нивоу државе уколико желите подстицати трговину и међународну сарадњу.

Не постоји правило које каже да јажање државе неопходно слаби ентитете. То је аргумент који се тренутно користи за супротстављање Закону о јавном ртв сервису. Сугерише се да по дефиницији, стварање ПБС-а мора ићи на штету РТРС-а.

Ја вам морам рећи да то једноставно није тако. Циљ тог закона је да се створи ефикасан и политички независан ртв сервис који ће грађанима које ви представљате моћи пружити висококвалитетан програм.

Усто, усвајање закона о ПБС-у на овој скупштини би нас одвело далеко на путу ка испуњењу смјерница Европске Уније, односно плана који ће на крају донијети неопходне предности грађанима ове земље! Надам се да сам објаснио зашто наставак опструкције овог процеса није ни у чијем интересу.

Институције БиХ, ако их правилно користите, не представљају никакву спољну пријетњу РС-у. Управо супротно, оне су осмишљене да сарађују са другим нивоима власти који су у функцији РС-а и ваших грађана.

Државне институције могу отворити нова тржишта, повећати трговину и извоз, и подстаћи инвестиције.

Оне се могу ухватити у коштац за међуентитетским и међународним криминалом, те започети борбу против корупције и преваре.

И оне могу урадити оно што свако у БиХ од њих жели да ураде – да поведу ову земљу, као чланицу европске породице нација, у просперитетнију и сигурнију будућност и на крају у саму Европску унију.

Стога, од сада, хајдемо почети да мјеримо успјех посланика у бх. парламенту који су изабрани из РС-а не према томе колико опструишу, него према томе колико раде да би будућност људи ове земље учинили бољом путем закона које доносе.

Једноставно не можете себи допустити да онемогућавате реформе. Ми немамо довољно времена за блокирање важних промјена. Вријеме није статична категорија. Ваши сусједи заузимају потенцијална тржишта јер они објеручке прихватају реформе.

А овдје у РС-у, привреда је у рецесији, плате су ниске, а

незапосленост је висока.

Људи хоће промјене. Они очекују промјене. А заједно требамо осигурати да то и добију.

Партнерство са међународном заједницом

То ме враћа на питање партнерства и повјерења. Као и на питање како бисте се ви, у овом дому, требали односити не само према држави, него и према међународној заједници.

Знам да понекад одлуке Високог представника нису популарне – посебно не у овом дому. А жељели бисмо да избјегавамо наметања закона кадгод можемо. Али свака мјера коју предузимамо, свака одлука коју доносимо тиче се стварања стварних, конкретних предности за грађане РС-а и БиХ.

Стога, питање није “да ли ће међународна заједница и даље инсистирати на реформама”. Знате да хоћемо. Право питање је да ли ћете ви на тој реформи радити заједно са нама – да ли ћете преузети одговорност над тим процесом, и да сами донесете промјене.

То је начин на који можете избјећи наметања. Не тако што ћете од међународне заједнице тражити да успори, него да апелујете на своје колеге да убрзају темпо реформи.

Влада РС-а је спровела неке битне реформе. Промјене у пореској управи РС-а показују шта је могуће постићи уз одлучност и праву определијељеност ка промјенама. Обавезна пререгистрација предузећа показује да је преко 50 посто предузећа било фиктивно – компаније су кориштене као средство за избјегавање уплате пореза. Истовремено, пореска реформа је резултовала повећањем прихода – то значи више средстава за приоритетна питања као што су здравство, пензије и образовање.

Али још увијек постоји пуно, пуно тога што је потребно да се уради. А Босна и Херцеговина не може чекати. Република Српска не може чекати. Вријеме је да се нешто уради.

А нарочито је вријеме да се уради нешто на пољу економије и у области владавине права.

Запослење

Погледајмо конкретне, практичне, могуће ствари које ви можете урадити да бисте потпомогли предузећа, привукли инвестиције и стимулисали привредни раст.

Морате апеловати на владу да заврши Закон о електричној енергији РС-а и да га донесу путем ове Скупштине што је прије могуће, тако да фирме у РС-у добивају мање рачуне који су им потребни ако се од њих очекује улагање и раст.

Могли бисте помоћи смањење непотребних регулатива и бирократије која у толикој мјери отежава искрено вођење посла и која одвлачи толико пуно ваших људи у сиву економију.

Настављајући са усклађивањем економских закона у области опорезивања, регистрације предузећа и имовинског власништва могли бисте почети са претварањем 'идеје' јединственог економског простора у снажан реалитет.

Ако закон о земљишним књигама претворите у законик, РС ће бити привлачнија за инвеститоре, те ћете потакнути процес приватизације.

А спровођењем закона о стечају и ликвидацији који је банкама потребан да би давале кредите, можете снажно покренути мала предузећа и нова, приватна предузећа, која трагају за улагањем и проширењем.

Међутим, за тај процес је једнако важна потреба за спровођењем тих закона након што буду донесени, као и за примјеном њихових одредби.

Правосуђе

Исто важи и за борбу против криминала и корупције. Предузимањем брзе и одлучне мјере у овом дому, могли бисте

преузети вођство у борби против криминалних мрежа на високим нивоима које од ваше владе пљачкају средства, а од ваших грађана одузимају услуге и бенефиције. Осим тога, таквим коракм ћете убиједити људе у РС-у да вам помогну у тој борби.

Искорјењивање корупције агресивним мјерама на свим нивоима јавне управе представља кључ у том погледу. Тек тада ће ваша влада бити у могућности да осигура своју базу прихода и да обезбиједи средства за старију популацију, као и за угрожене категорије.

Реформа правосуђа мора бити свеобухватна, од полиције до тужилаца, судског и затворског система.

Такође је значајан наставак правосудне реформе. Ако се корупција и превара изнесу на свјетло дана, то ће бити тек мало корисно уколико правосудни систем није у стању да успјешно кривично гони те зложине. Зато је и битно да до јесени са радом почне Високи судски савјет. Он ће брже довести до дана када ће БиХ имати висококвалитетне судије и тужиоце, оне које и заслужује.

Такође апелујем да подржите Суд БиХ, а посебно успостављање специјалних савјета и тужилаштава који ће се бавити комплексним економским и финансијским криминалом.

Да би се том суду, као и другим судовима широм БиХ пружили инструменти који су им неопходни за рад, ми смо сада у фази увођења новог кривичног закона и закона о кривичном поступку на државном нивоу. Закон о кривичном поступку ће тужиоцима пружити инструменте који су им неопходни за борбу против сложеног и организованог криминала. Изузетно је важно усклађивање закона о кривичном поступку на свим нивоима у БиХ, тако да се иста права односе на свакога, без обзира гдје живе. Ми морамо сарађивати како бисмо били сигурни да су ентитетски закони у потпуности у складу са тим законима, ако се од борбе против криминала очекује да буде координирана и ефикасна.

То је оно што подразумијевам под партнерством. Разни нивои

власти и међународна заједница раде заједно у интересу грађана – свих грађана – БиХ.

Сарадња у правцу економског раста, запослености и просперитета за поштене и вриједне људе ове земље.

Сарадња да би се обезбиједила примјена владавине права на ефикасан и непристрасан начин, у интересу обичних грађана, не само оних моћних и оних са политичким везама.

Сарадња да би се ствари мијењале, а не да бисмо их задржали онаквим какве јесу сада.

То је партнерство, то је понуда.

Надамо се да ћете своју улогу одиграти.

Ми, у међународној заједници, не можемо тај посао урадити у ваше име. Сви ви себе морате сматрати чуварима јавног повјерења и бити у функцији грађана. Ако ту улогу одиграте исправно, људи ће ујединити своје снаге са вама у борби против криминала и корупције. А то је једини начин на који је могуће обезбиједити сигурну и успјешну будућност за овај ентитет, и на крају за ову земљу.